

Anna Kuschel, tyska – disputation 17 januari 2009

Författare i gränslandet mellan två kulturer

Barbara Honigmann är en judisk författare och konstnär med rötter i såväl Östtyskland som i Frankrike. Vilken är hennes identitet – tyska, judinna eller fransyska? I sina berättelser strävar hon efter att ge skiftande perspektiv som synliggör komplexiteten i den identitetsskapande processen. Anna Kuschel undersöker i sin avhandling vilka berättartekniker som författaren använder för att kommunicera denna process, där själva gränslandet är en förutsättning för identitetsskapande.

Barbara Honigmann (född 1949) är både författarinna och konstnär med judiska rötter, född och uppvuxen i Östtyskland, som sedermera utvandrat till Strassbourg i Frankrike. Redan i en sådan kort beskrivning antyds en komplex identitet. En komplexitet som ofta förbises i förenklingen till en judisk identitet, där offerproblematiken från minnena av förintelsen ligger som grund. Eftersom Honigmann är född efter kriget utgör denna stigmatisering en konflikt med hennes självbild.

Tidigare forskning kring Honigmanns texter har framförallt fokuserat på det judiska som grund för formandet av karaktärernas identitet. Anna Kuschel ansluter visserligen till denna forskning i analyserna av berättarstrukturen i texterna: *Roman von einem Kinde*, *Eine Liebe aus nichts*, *Damals, dann und danach* och *Ein Kapitel aus meinem Leben*. Men avhandlingsförfattaren visar vidare att man måste se längre än bara till enskilda och isolerade aspekter.

Honigmanns romanfigurer kan inte längre positionera sig på den ena eller andra sidan gränsen, t.ex. som judinna, tyska eller fransyska, mor eller dotter, författare eller konstnär. Snarare äger en vandring på gränsen rum. Varje enskild identitetsaspekt återspeglar i sig inte mångfalden utan först genom samspelet dem emellan. Fenomenet att befinna sig mittemellan blir således själva utgångspunkten för hennes skrivande. Därför beskriver Anna Kuschel de poetiska grepp som ligger till grund för att synliggöra dessa identitetsskapande processer. Ett ifrågasättande berättande, kontrastiva skildringar och ironi är några exempel på hur ett gränsland öppnas upp i texten för att påvisa det ofärdiga och komplexa som kännetecknar den identitetsskapande processen.

Texten som gränsland blir till en arena där figurerna kan skapa och reflektera dynamiken i den identitetsskapande processen. Ett oavbrutet sökande där de olika aspekterna fortlöpande ställs mot varandra i olika konstellationer likt ett kaleidoskop. Gränslandet är med andra ord själva förutsättningen för att synliggöra komplexiteten i denna fortlöpande process.

Avhandlingens titel: **Transistorische Identitäten – Zur Identitätsproblematik in Barbara Honigmanns Prosa.**

Disputationen äger rum lördagen den 17 januari 2009 kl. 10.00

Plats: Sal T 302, Arkeologen, Olof Wijksgatan 6

Opponent: Professor Beatrice Sandberg Bergen, Norge

För ytterligare information kontakta Anna Kuschel,

tel 031- 786 4594 (arb.), mobil. 0709-75 12 42 eller e-post: anna.kuschel@tyska.gu.se